

SZAKVÉLEMÉNY

Bak Imre (Budapest, 1939) 17, azaz tizenhét műalkotásának értébecsléséhez, a MNB-Ingatlan Kft.
(székhely: Budapest, 1054. Szabadság tér 9.) számára.

Ez a dokumentum 14 számozott oldalból áll.

I. A kollekcióban szereplő alkotó helye és jelentősége a kortárs képzőművészeti szcénában, valamint a felajánlott alkotások jellege és állapota

A MNB-Ingatlan Kft. számára, az ACB Galéria által (székhely: 1068 Budapest, Király utca 76.) felajánlott kollekció Bak Imre (Budapest, 1939) 17, azaz tizenhét festményéből áll. Az alkotó a mára klaszifikálódott IPARTERV generáció prominens alakja, a hazai kortárs művészeti közeg reprezentáns szereplője, aki nemcsak a magyar kulturális térben – a nyilvánosság különböző színterein, valamint a hazai múzeumi gyűjteményekben – foglal el kiemelkedő helyet, hanem a nemzetközi szinten is számtalan esetben – egyéni- valamint tematikus-kiállításokon, illetve komoly szakmai reputációval rendelkező képzőművészeti vásárokon – évtizedek óta képviseli hazánkat.

A 17, azaz tizenhét alkotásból álló kollekció darabjai a 2000-es évektől napjainkig terjedő időszakban készültek, jellemzően a „posztmodern”, vagy „új festészeti fordulat” utáni időszakban. A válogatásban szereplő művekre általánosan az 1990-es években kibontakozó konceptuális szellemiségű absztrakt festői gondolkodásmód jellemző.

Bak Imre (Budapest, 1939) a hazai struktúraelvű, geometrikus festészet egyik meghatározó alakja. A 1960-as évek közepén gesztusfestményeket készített, majd az amerikai hard-edge és a minimal-art hatására törzsi-archaikus, illetve folklorisztikus-népi motívumok analitikus szemléletű struktúrái jelennek meg képein. Az 1980-as évektől az „Új szenzibiltás” hatására műveinek karaktere megváltozott: eklektikus, a pop-art, valamint dekoratív geometrikus elemek könnyed társítására épülő kompozíciók kerülnek ki műterméből. Motívumai az 1990-es évektől ismét egyszerűsödnek, egyre nagyobb egybefüggő sínfelületek jellemzik festményeit, melyek perspektivikus képei elemekből hoznak létre képzeletbeli tájakat, vagy épp architektúráis veduta-műveket. Mindeközben a képtér fokozatosan kitisztult piktúrájában: a felületek és formák egyre síkszerűbbé váltak, ugyanakkor a szigorú, centrális komponálásnak, illetve az egymást takaró motívum-rendezésnek köszönhetően a tér illúziójának képzete fokozatosan felerősödött a 2000-es években.

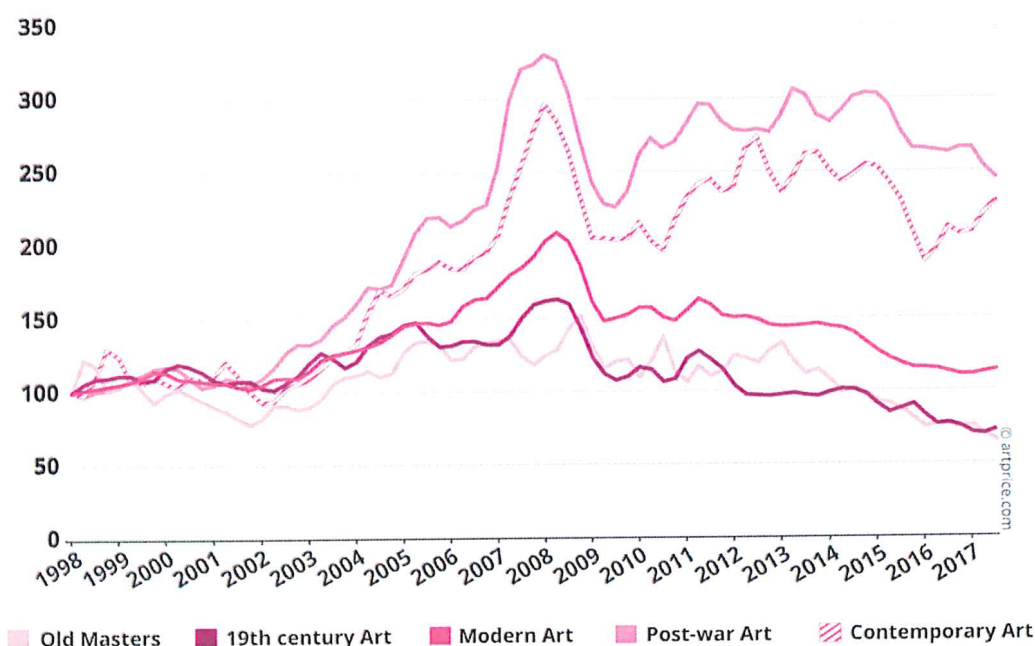
Bak nemcsak idehaza, de a nemzetközi szcénában is jól ismert név. Számtalan egyéni kiállítása, jelentős csoportos kiállításokon történő szereplése, valamint műveinek sajátos, jellegzetes karaktere komoly ismertséget biztosítottak számára. Alkotásairól a kortárs kritika, szinte minden korban elismerően nyilatkozott. Művészetének jelentőségét nemcsak a hazai magángyűjteményekben elfoglalt előkelő helye, hanem a hazai és nemzetközi közgyűjteményekben fellelhető nagyszámú alkotása is bizonyítja (**1. melléklet**).

A kollekcióban található Bak-művek – két kivételtől eltekintve – az elmúlt évtized terméséhez tartoznak. Alkotásainak mindegyikére a síkbeli eszközökkel történő térillúzió keltés a jellemző. A festő témaválasztásai sok esetben kultúrtörténeti reflexióként is értelmezhetők, melyekkel az egyes művészettörténeti korszakok, illetve alkotók térgenerálási, térformálási gyakorlatát elemzi. A sorozatban található több „portré-jellegű” mű például az orosz származású festő Alekszej Georgijevics Javlenszkij stilizált portréinak szerkezetére vezethető vissza. Bak címadásai ugyancsak árulkodóak, ahol nemegyszer avantgárd klasszikusok – Kassák, Korniss, Chirico, Morandi – nevei bukkannak fel. A térillúzió fokozásában azonban nem csupán a formaalakításra hagyatkozik a művész, hanem a színekkel is kitűnően bánik. E kettő kombinálásával alkotja meg alkotásainak sajátos analitikus tereit.

A kollekcióban szereplő, minden kétséget kizárólag Bak Imre eredeti, sajátkezű 17, azaz tizenhét alkotása közül (2. melléklet), egy kivétellel (*Virtuális*, 1997. akril, vászon, 210 x 140cm) valamennyi festmény kifogástalan állapotú. A darabok sem a művész, sem más restaurátor beavatkozását nem igénylik. Az említett kivétel, a festő *Virtuális*, 1997 című alkotása, melynek jobb felső sarkán kisebb kopásnyom látható. A sérülés az installálás során könnyűszerrel javítható.

II. A piaci környezet

2002-ig az 1945 utáni európai és tengeren túli művészet műkereskedelmi helyzete közel azonos volt a régi mesterek, a 19. századi és a klasszikus modern művészet megítélésével. Ekkor indult be az a folyamat, mely a II. világháború és a kortárs művészet felértékelődését hozta. Az elmúlt évek elemzéseit látva ma már biztosan kijelenthető, hogy ez a tendencia nem tekinthető piaci manipulációnak, sem egyszerű „divathullámnak”. A befektetési célú vásárlások terén az elmúlt 15 év nyilvános eredményei az úgynevezett post-war és kortárs művészet hegemoniáját mutatják. Az Artprice.com által készített, a 2017-es első félév trendmozgásait bemutató elemzése szerint ez a szegmens nagyjából háromszoros értéknövekedést mutat a 19. és 20. századi klasszikus modern alkotásokkal szemben.

Forrás: Artprice.com

Bár a tavalyi évben némi visszaesést mutatott a globális műtárgypiac forgalma, a II. világháború utáni időszak továbbra is tartja korábbi népszerűségét. Amennyiben a piaci részesedés szempontjából nézzük a forgalmat, az összeforgalom 52%-át tette ki a II. világháború utáni művészet, melyet 23%-kal követ a modern (főként 19. századi végi és a 20. század első felének alkotásai), míg a régi mesterek

forgalma összesen 13%-ot tett ki a 2016-os évben.¹ Ráadásul, míg az antik és a modern művészeti piacon árcsökkenés volt tapasztalható, addig a kortárs művészeti szegmensben mintegy 4%-kal emelkedtek az árak.²

A 1945 utáni művészet népszerűsége több okra vezethető vissza. A műkincspiac befektetési célú vásárlásai szempontjából ez az időszak befolyásolható a legnagyobb mértékben, hisz itt még korántsem beszélhetünk kanonizált életművekről, iskolákról, tendenciákról és korszakokról, mint mondjuk a klasszikus modern, vagy éppen a 19. századi művészet esetében. E tekintetben a II. világháború utáni és kortárs művészet megítélése még formálható, alakítható, mely a piaci eredményekre is képes nagyobb „hatást” gyakorolni. Ez a napjaink művészetét jellemző sajátosság ugyanakkor kockázatokat is rejt magában, hisz egy életmű árfekvésének szinten tartása, növelése sokban függ az adott alkotó szereplésének gyakoriságán, nívós szakmai rendezvényeken – egyéni és csoportos kiállításokon, vásárokon – történő részvételein.

A 1945 utáni művészet népszerűségének azonban van egy másik oka is. Az elmúlt néhány évtizedben a vizuális kultúrát alapvetően befolyásoló folyamatok játszódtak le a nyugati társadalomban. A változások szociális és társadalmi vetületei a művészeti érték nivellálódására is erőteljes hatást gyakoroltak. Ennek következtében a 19. valamint a 20. század első felének kulturális és társadalmi erőterébe született alkotások, életművek mai megítélése is rengeteget változott. Ez nemcsak a nyugati-európai, vagy tengeren túli országokban, hanem – igaz 10-15 éves késéssel – de már hazánkban is jól megfigyelhető. Ezt a folyamatot a hazai aukciós eredmények is igazolják. Az olyan iskolák és irányzatok, mint a naturalizmus, a szecesszió, vagy éppen Grasham-kör, Czóbel Béla, Rippl-Rónai József finomabb hangoltságú, kontemplatív szemléletű művészete a gyűjtők fiatal generációja számára avittá váltak. Helyettük az avantgárd erőteljesebb hangoltságú, a hagyományos művészeti műfajokat átértelmező életművek, alkotások ázsíója és értéke nőtt szembetűnő módon.

II-1. Az IPARTERV generáció piaci pozíciója

a. Az elsődleges piac szegmense

A Bak Imrét képviselő ACB Galéria a hazai szcena stabil háttérrel rendelkező meghatározó szereplője, amely kiegyensúlyozott szakmai tevékenységének köszönhetően egy évtizede folyamatosan jelen van a nyugat-európai, illetve tengeren túli kortárs művészeti vásárokon. A galéria nemzetközi sikerének egyik fő oka, hogy a korábban nyugat-európai és észak-amerikai művészetre fókuszáló nyugati közintézmények számára mára minden korábbinál fontosabbá vált a nézőpontok kiterjesztése azokra a területekre, amelyek eddig kiestek látóterükből. Kiemelkedő jelentőséggel bírnak ezek között a területek között az egykor a keleti-blokkhoz tartozó országok. A folyamat eredményeképp olyan jelentős múzeumok gyarapították gyűjteményüket magyar művészek alkotásaival, mint a Tate, a

¹ Dr. Clare McAndrew: *The Art Market 2017*. Basel, UBS–Art Basel, 2017. Magyarul ismerteti: <http://www.portfolio.hu/befektetes/mutargy/a-vilag-mutargypiac-a-2016-ban.247539.html>

² TEFAF 2017 *Global Art Market Report*. Szerk.: Prof. Dr. Rachel A. J. Pownall, Maastricht, TEFAF, 2017. <http://1uyxqn3lzd5a2ytyzj1asxmmmpt.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2017/03/TEFAF-Art-Market-Report-20173.pdf> Magyarul ismerteti: <http://www.portfolio.hu/befektetes/mutargy/mutargypiaci-trendek-erosodoben-a-muveszeti-vasarok-es-a-kortars-szegmens.246016.html>

MoMA, a Metropolitan Museum és a Centre Pompidou, olyan nemzetközi terjesztésű kiadók gondozásában jelentek meg kötetek a magyarországi művészet bizonyos szakaszairól, mint a Thames and Hudson és a Koenig Books. A magyar galériák – köztük az ACB is – minden korábbinál gyakrabban és sikeresebben szerepelnek az olyan jelentős nemzetközi művészeti vásárokon, mint a londoni és a New York-i Frieze, a párizsi FIAC és Paris Photo, illetve az Art Cologne. Szakmai tevékenységüknek köszönhetően került Ilona Keserü Ilona egy műve a new york-i Metropolitan Múzeum gyűjteményében, egy korai Nádler István alkotás pedig a párizsi Centre Pompidu kollekcijába. Közreműködésükkel ugyanakkor olyan jelentős egyéni kiállítások nyíltak az utóbbi években, mint Ilona Keserü Ilona londoni, a Stephen Friedman Galériában (2018), valamint Bak Imre – ugyancsak londoni – a Mayor Gallery-ben (2018) rendezett bemutatója.

A fenti sikerek, valamint a jelentős nemzetközi érdeklődés komoly hatást gyakorolt az IPARTERV-generáció tagjainak kereskedelmi besorolására. A nyugat-európai, valamint a tengeren túli közintézmények, magángyűjtők érdeklődésének középpontjában elsősorban a neoavantgárd, s ezen belül is az IPARTERV generáció tagjainak művészete áll. Ez a jellegzetes, a szocializmus időszakában a nemzetközi törekvéseket a hazai szempontok alapján átértékelő, átformáló művészcsoporthoz tartozók alkotásaikkal tökéletesen kielégítik a nyugati közintézmények, kereskedők, magángyűjtők azon igényét, mellyel saját kollekcioik nézőpontjainak kiterjesztésére törekednek. **A növekvő nemzetközi érdeklődés következtében az IPARTERV generáció alkotásai jelentős értékelkedést mutattak az elmúlt években, s a folyamat a következő években is kitart majd.** Ennek következtében ma már Bak Imre alkotásai is megközelítik a középkategóriába tartozó nyugat-európai művészek árfekvését.

b. A másodlagos piac szegmens

A fenti folyamatoknak köszönhetően a másodlagos piaci szereplők körében is egyre erőteljesebb érdeklődés övezi a magyar kortárs művészet prominens figuráinak alkotásait. A 2000-es évek elején még alig méltatott II. világháború utáni progresszív irányzatok népszerűsége mára jelentősen megugrott. A másodlagos piaci szereplők árverésein egyre nagyobb volumenben és egyre fokozottabb érdeklődés mellett jelenik meg a kortárs képzőművészet. **A hazai aukciós piacon az IPARTERV generáció népszerűsége a legszembetűnőbb. Az árverezőházak kínálatában pedig nemcsak a neoavantgárd művek, hanem az 1980 és a 2010 közé datálható tételek száma is évről-évre folyamatosan bővül.** A 2019-es esztendőben jelentős életműrekordok is születtek: a Virág Judit Galéria 2019 novemberi kortárs árverésén Nádler István *Kapcsolat* című 1971-es műve 35 millió forint+20% jutalékért kelt el, míg Lakner László *Metamorfózis – egyszer, aztán, később / Várakozók (Példázat), 1964-1967* című alkotása 42 millió forint+20% jutalékért talált új gazdára.

Az aukciós kínálatokban gyakran felbukkan Bak Imre neve is, egy 2000-es kisméretű képéért (*Morandi /V./*) pedig 4,4 millió+20% jutalékot fizetett egy-egy gyűjtő ugyancsak a Virág Judit Galéria 2019-es, novemberi kortárs árverésén.

III. Művek közgyűjteményekben

Felismerve az IPARTERV-generáció jelentőségét **a hazai közintézmények szakszerű gyűjteményezési tevékenységének köszönhetően Bak Imre számtalan chef 'd oeuvre-je került közgyűjteménybe az idők során.** Ennek az 1980-as években kezdődő, s mind a mai napig jellemző folyamatnak az eredményeképp főművek ma már csak elvétve bukkannak fel a műkereskedelemben. Bak

műtárgyállományát „tizedelte” továbbá – az elsősorban Hegyi Lóránd, Fabényi Júlia, Jerger Éva, Körner Éva és Néray Katalin művészettörténészek szervező, illetve kurátori tevékenységéhez köthető – főként Nyugat-Európában megrendezett, a magyar kortárs képzőművészet keresztmetszetét bemutató tárlatok nyomán megélénkülő nemzetközi érdeklődés is. Az alkotó **számtalan műve került** e kiállítások nyomán **német, olasz és francia köz- illetve magángyűjteményekbe**. Így mára legjelentősebb **munkái szinte elérhetetlenekké váltak, amely további „árfelhajtó” erőt képez mind a műkincsiac elsődleges, illetve másodlagos szegmensén belül is.**

IV. A kollekcióba tartozó művek együttes értéke

A MNB-Ingatlan Kft. (székhely: Budapest, 1054. Szabadság tér 9.) számára, az ACB Galéria által (székhely: 1068 Budapest, Király utca 76.) felajánlott 17, azaz tizenhét Bak Imre (Budapest, 1939) alkotásának értébecsléséhez az egyes darabok állapotán, témáján és méretén túl, az I., II., valamint III. pontban körülírt kánonra, műtárgycsoportokra, piaci környezetre és közgyűjteményi sajátosságokra vonatkozó megállapítások mellett, kettő alapvető szempontot kell figyelembe venni:

- A nagyszámú másodlagos piaci szereplés ellenére Bak Imre újabb, azaz a 2000 után készült alkotásaira az **elsődleges piaci résztvevőknek számító galériák árképzése az iránymutató**. Ennek oka, hogy Bak friss munkái a művészt képviselő ACB Galérián keresztül jutnak műkereskedelmi forgalomba. A képviselő galéria árpolitikájára ma a nyugati árszínvonalhoz történő felzárkóztatás a jellemző, mivel az egyre élénkebb nemzetközi érdeklődésnek köszönhetően jó százalékkal képesek értékesíteni külföldi vásárokon, illetve partnergalériákban a művész alkotásait.

- A nemzetközi műkereskedelemben is képviselt nevek esetében figyelembe kell venni a forint napjainkban tapasztalható **gyenge árfolyamát**. Az hosszú időszakon keresztül a 300 és 330 forint között mozgó euró jelentősen elszakadt ettől az értéksávtól az elmúlt néhány hétben. Jelenleg a 340-350 forint közötti zónában mozog.

A MNB-Ingatlan Kft. (székhely: Budapest, 1054. Szabadság tér 9.) számára az ACB Galéria által (székhely: 1068 Budapest, Király utca 76.) felajánlott 17, azaz tizenhét Bak Imre (Budapest, 1939) eredeti, minden kétséget kizárólag a művész saját kezű, kiváló állapotban lévő alkotását az I., a II., a III., illetve a IV. pontban körülírt szempontok alapján, a 2. melléklet műleírásaiban meghatározott tartományokban, együttesen pedig a bruttó 242 000 000 Ft és a 274 000 000 Ft, azaz a kétszáznegyvenkettőmillió forintos és a kétszázhetvennégy millió forintos értéksávban állapítom meg.

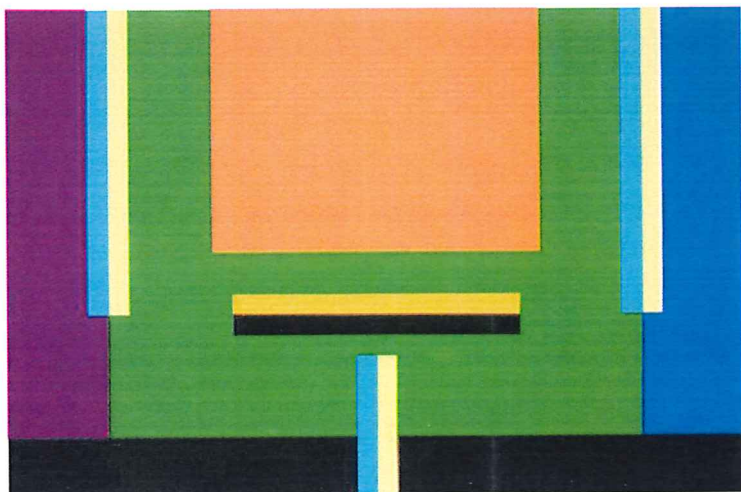
Budapest, 2020. 06. 04.

Kaszás Gábor
művészettörténész
010933
Kaszás Gábor
művészettörténész
igazságügyi szakértő

1. melléklet - Bak Imre művei közgyűjteményekben

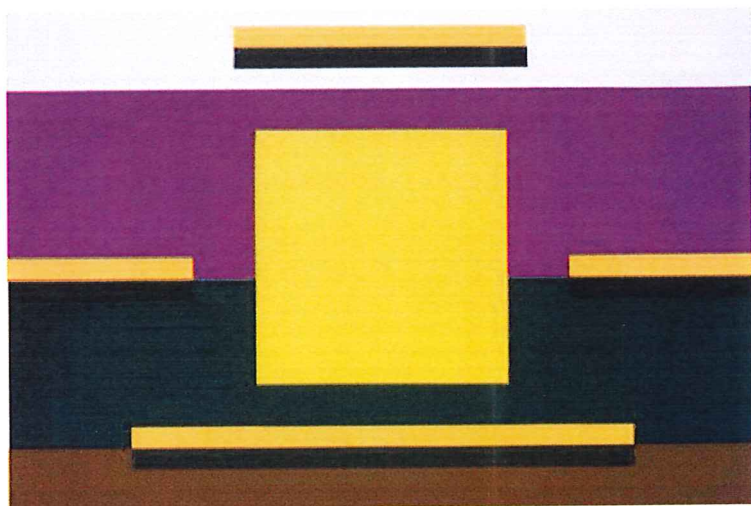
Albertina, Bécs
Aritmeum, Bonn
ArtKite Museum, Detmold
Déri Múzeum, Debrecen
Fővárosi Képtár, Budapest
Fonds National d'Art Contemporaine, Párizs
Folkwang Museum, Essen
Galerie IHK, Würzburg
Galerie sucasnych madarskych umelcov, Dunajská Streda
József Attila Múzeum, Makó
Janus Pannonius Múzeum, Pécs
Herman Ottó Múzeum, Miskolc
Kortárs Művészeti Múzeum/Ludwig Múzeum, Budapest
Lentos Kunstmuseum, Linz
Ludwig Múzeum, Aachen
MODEM, Antal – Lusztig Gyűjtemény, Debrecen
Móra Ferenc Múzeum, Szeged
Museum Morsbroich, Leverkusen
M. Narodowe, Szczecin
M. Okregowe, Chelm
Musée de Chateau, Montbéliard
Museum St. Pierre Art Contemporain, Lyon
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
Metropolitan Museum of Art, New York
Modern Képtár, Vass László Gyűjtemény, Veszprém
MUMOK, Bécs
Národní Galeria, Pozsony
Nationalgalerie, Berlin
Neue Galerie am Landesmuseum Joanneum, Graz
Neue Galerie, Linz
Paksi Képtár, Paks
Rómer Flóris Történeti Múzeum, Győr
Sammlung Daimler Chrysler, Stuttgart
Sárospataki Képtár, Sárospatak
Staatlichen Kunstgalerie Perm – Stiftung Perm, Perm
Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár
Szombathelyi Képtár, Szombathely
TATE, London

2. melléklet - Bak Imre alkotásai

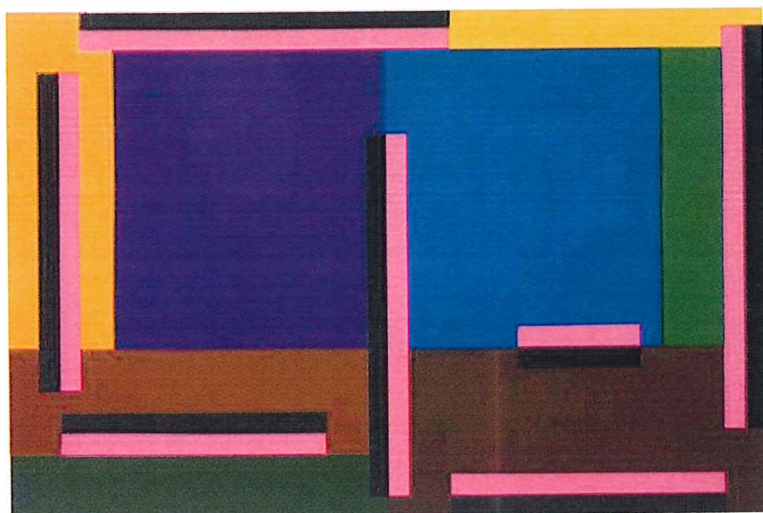
1. Bak Imre: Új egyensúly akril, 2019. akril, vászon, 140x210 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2019 Új egyensúly

érték: 16 000 000 – 18 000 000 Ft

2. Bak Imre: Hangulat, 2019. akril, vászon, 140x210 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2019 Hangulat, Mood

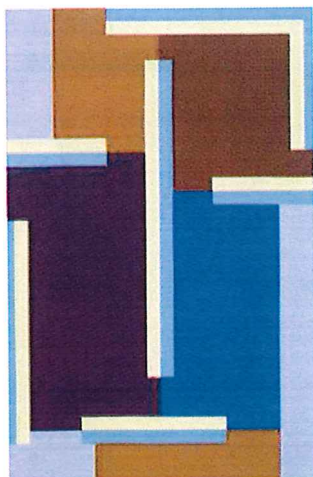
érték: 16 000 000 – 18 000 000 Ft

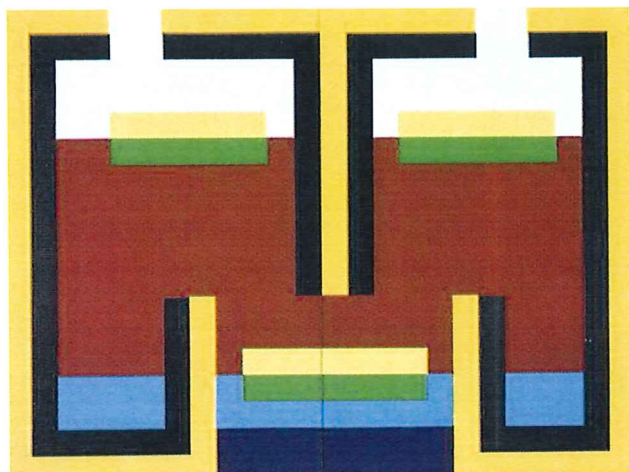
3. Bak Imre: Esteledik, 2019. akril, vászon, 140x210 cm, jelezve a hátoldalon: Esteledik Bak/2019 Es
Dämert
érték: 16 000 000 – 18 000 000 Ft

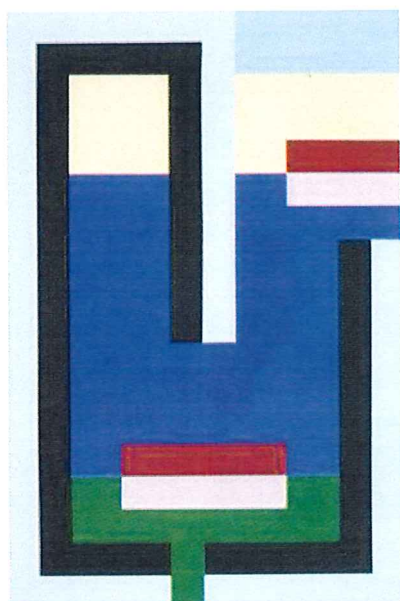
4. Bak Imre: Megszakított V., 2018. akril, vászon, 120x80 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2018
Megszakított V.
érték: 7 000 000 – 8 000 000 Ft

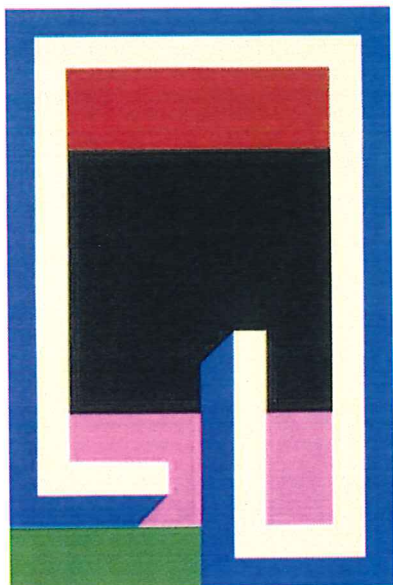
5. Bak Imre: Ősforma I., 2018. akril, vászon, 210x140 cm, jelezve a hátoldalon: Ősforma I. Bak/2019
Urform I.
érték: 16 000 000 – 18 000 000 Ft

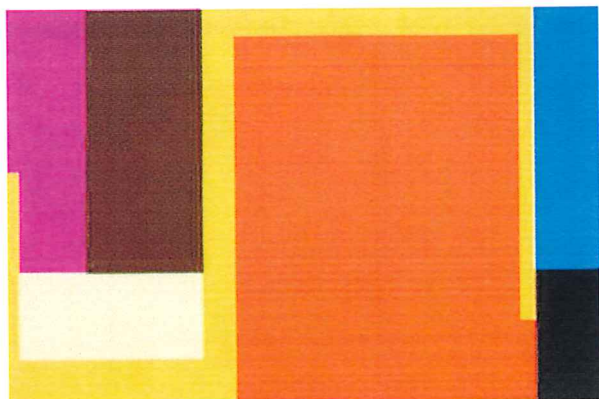
6. Bak Imre: Ön-Arc-Kép I., 2017. akril, vászon, 210x280 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2017 Ön-Arc-Kép
érték: 28 000 000 – 32 000 000 Ft

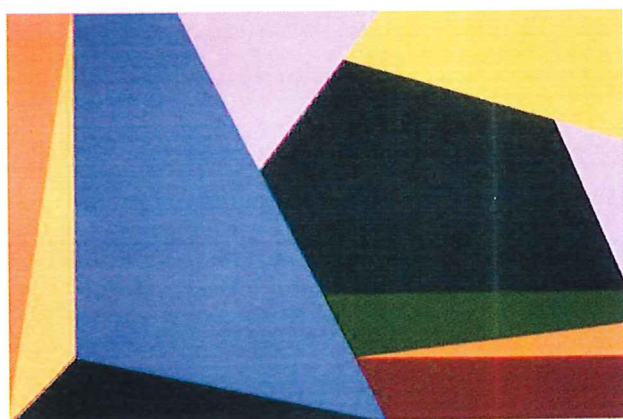
7. Bak Imre: Ön-Arc-Kép II., 2017. akril, vászon, 210x140 cm, jelezve a hátoldalon: Ön-Arc-Kép II.
Bak/2017
érték: 16 000 000 – 18 000 000 Ft

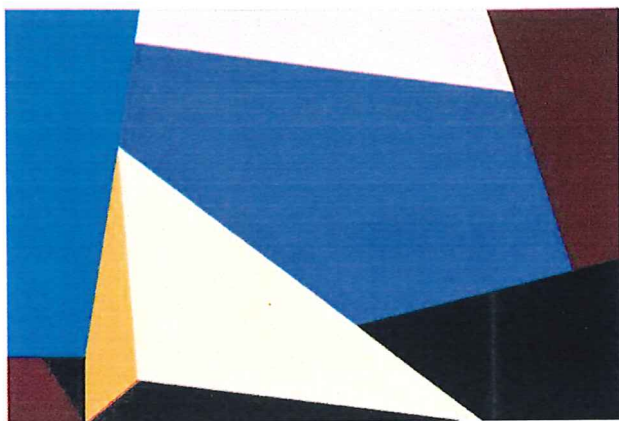
8. Bak Imre: Mélység akril, 2017. vászon, 210x140 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2017 Mélység
érték: 16 000 000 – 18 000 000 Ft

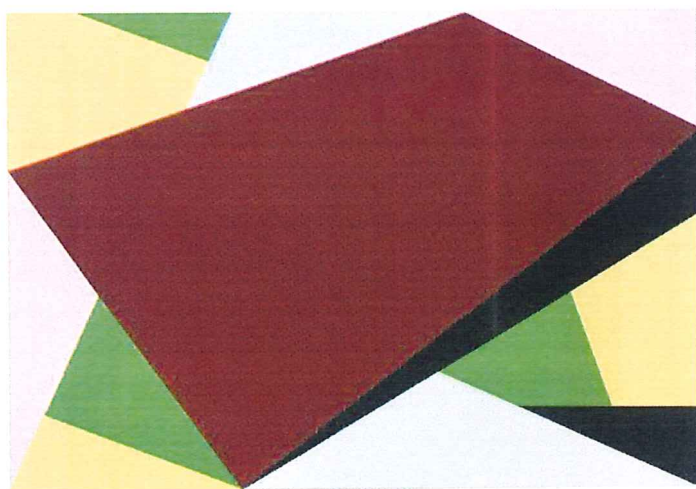
9. Bak Imre: Dél-Amerika, 2015. akril, vászon, 140x210 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2015
érték: 16 000 000 – 18 000 000 Ft

10. Bak Imre: Perzselő szorongás, 2014. akril, vászon, 140x210 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2014
Perzselő szorongás
érték: 16 000 000 – 18 000 000 Ft

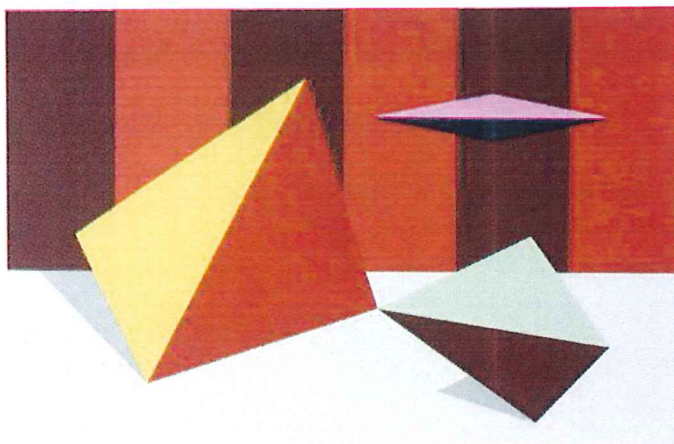
11. Bak Imre: Bárho, 2013. akril, vászon, 80x120 cm, Bak/2013 Bárho
 érték: 7 000 000 – 8 000 000 Ft

12. Bak Imre: Aktuális helyzet, 2013. akril, vászon, 80x120 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2013 Aktuális
 helyzet
 érték: 7 000 000 – 8 000 000 Ft

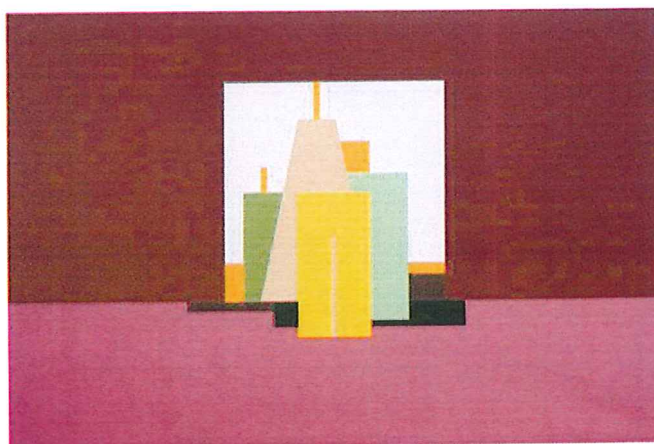
13. Bak Imre: Katakliizma, 2013. akril, vászon, 80x120 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2013 Katakliizma
 érték: 7 000 000 – 8 000 000 Ft

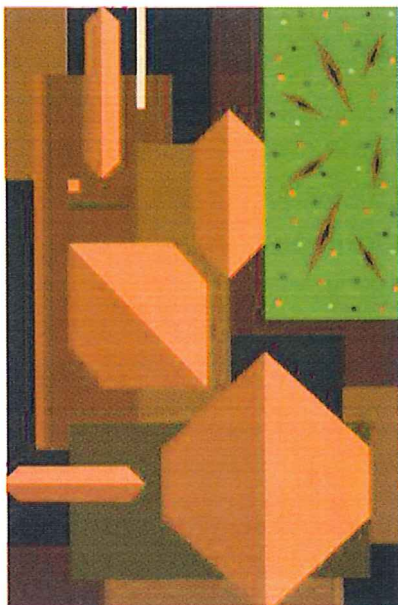
14. Bak Imre: Főszereplők, 2008. akril, vászon, 80x120 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2008 Főszereplő
érték: 7 000 000 – 8 000 000 Ft

15. Bak Imre: Zoom akril, 2001. vászon, 120x80 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2001 Zoom
érték: 7 000 000 – 8 000 000 Ft

16. Bak Imre: Morandi I., 2000. akril, vászon, 140x210 cm, jelezve a hátoldalon: Bak/2000 Morandi I.
érték: 22 000 000 – 25 000 000 Ft

17. Bak Imre: Virtuális, 1997. akril, vászon, 210x140 cm, jelezve a hátoldalon: Virtuális Bak/97
érték: 22 000 000 – 25 000 000 Ft